

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
Társzerkesztő:
dr. Kaszaia János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A Vág szabályozása.

Az a küldöttség, mely Póstyén város és vidéke részéről a múlt héten a kormányhoz járt, újra felszínre vetette a Vág szabályozás kérdését.

A küldöttség csak a Póstyént első sorban a fürdőtelepet védő gátnak a kiépítéséhez kérte az állami segítyt, tehát csak egy helyi érdeknek az oltalmára hívta fel a kormány figyelmét, de nem szenved kétséget, hogy olyan védőintézkedésről van itt szó, melyet a Vág-szabályozás általános keretéből kiragadni és külön végrehajtani, már csak pénzügyi szempontból is nem lenne célszerű.

Nem kívánatlik valami nagy fiandtudomány annak megértéséhez, hogy egy vállalat, melynek nem csak az lenne a feladata, hogy a póstyéni védőgátat megépítse, hanem melyet az egész nagy műnek keresztülvitelével, a Vágnak mondjuk Sztrechnótól Szeredig terjedő szabályozásával biznának meg, sokkal olcsóbban állíthatná elő azt az egész apparátust, az építési anyagot, annak szállítását, a munkat, szóval mindazt, a mit a póstyéni partvédelem igényel. Az építési munkáknál, tartozzanak azok bármely neméhez az építészetnek, a nagyban való dolgozás olyan lényeges befolyást gyakorol az árak

alakulására, a minővel más munkanemeknél nem találkozunk.

Nem akarjuk gáncsolni a póstyéni eljárását, a kik természetesen a saját nagy bajukkal foglalkoznak minden más előtt, s bizonyára úgy gondolkodnak, hogy a Vág felső szakaszának a szabályozása még oly messze van a megvalósulástól, hogy azzal, mint a közeli jövőnek eshetőségével ezidő szerint még foglalkozni sem lehet. Előveszik tehát a saját részleges érdeküket, mely a kérdés egészében tagadhatatlanul nevezetes helyet foglal el.

Póstyénnek a partvédelme egymagában is olyan fontos, hogy ha az egész Vág mentén több veszélyeztetett pont nem is volna, csak ez az egy, akkor sem lenne szabad költséget és fáradságot kímélni, hogy az árvízveszély a várostól de különösen a fürdőteleptől elháríttassék. Egyetértünk a póstyéniakkal abban is, hogy ez egy olyan feladat, melynek a megoldása nem tűr halasztást.

Nézetünk szerint azonban az egész Vág-szabályozás egyik legsürgősebb kötelessége kormányunknak, az ártéri munkálatok rendjében. A Vág völgy a Felvidék éléskamarája, Nyitramegyének leggazdagabb és legtermékenyebb vidékét foglalja magában, Trencsénmegyének pedig úgyszólván egyetlen, sokoldalú kihasználásra

és belterjedelmes gazdálkodásra is alkalmas területét képezi. Vasuti forgalma elsőrendű, ipari vállalatokra pedig szinte tolaakodóan kínálkozik.

Ennek ellenére a Vág völgy népe jómódúnak nem mondható. Van a folyam mentén néhány község, a hol még megmaradt valami az anyagi jólétekből, de általában olyan jómódról, mint a minőt itt a talajviszonyok és a földrajzi fekvés alapján keresni lehetne, nem beszélhetünk. A gazdasági viszonyok ilyen kedvezőtlen alakulásának egyik fő oka az ártéri rendezetlenségben rejlik. A szeszélyes folyam gyakran változtatja medrét, s ezzel a legjobban művelhető földterületek használhatóságát és gazdasági értékét problematikussá teszi. Áradásainak gyakoriságával pedig mérhetetlen károkat szokott okozni, viruló határokat tesz tönkre, százak és ezrek szorgalmának gyümölcsét, verejtékes fáradságának eredményét semmisíti meg.

Egy olyan katasztrófa, mint a minőt 1895-ben érte a Vág völgyet, a mikor a folyó áradása gazdag aratást ígérő kalásztengert borított el, évekre veti vissza ennek a különben törekvő lakosságnak gazdasági fejlődését. S ha meggondoljuk, hogy átlag minden harmadik évben ismétlődnek, kisebb nagyobb mérvben, az árvíz okozta károk, nem túlozunk, midőn a Vág-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Handlova.

Irta: **Ámon Vilmos.**

Különleges és érdekes község ez. Nem csak a különös, sajátos beszédmód miatt, hanem az emberek gondolkozása, a nép szokásai és a régi időkől visszamaradt külsőségek betartása miatt is.

Maga az építkezés is olyan, amilyent Nyitramegyében sehol sem láthatni. A kizárólag emeletesre épített házak, csaknem kivétel nélkül egyenlően vannak beosztva. A bejárat a ház hosszirányának a közepén van és egy folyosóra nyílik, amely egyenesen keresztül vonul a házon és a tulsó oldalon szintén egy — az udvarra nyíló ajtóban végződik. E folyosó jobb és bal oldalán az utca felőli részen egy-egy szoba, míg a hátsó részben konyhák vannak. Ezekben a szobákban gyűlnek össze közös étkezésre a házban lakó családok, valamint a vendégeket is itt fogadják. A szoba egyik sarkában rendszerint egy terjedelmes banyakemence terpeszkedik, amelynek oldalain ülőkéek vannak, hogy télnél idején jól a kemencéhez lehessen támaszkodni. Hosszú asztalok, köröskörül lócák, a falakon szentképek alkotják a szoba butorzatát.

A folyosóból szűkreszabott falépcső vezet az emeleten lévő ugyanolyan terjedelmű folyosóra, mint a milyen a földszinten van. Ezen a folyosón azután jobbról is, balról is annyi ajtó van, ahány család a házat lakja. Az ajtók mögött a hálókamara rejtőzik. Magasau felrakott ágyak, egy kis négyzetű asztal, néhány szék, szekrény és képek képezik a berendezést.

Az udvaron épült istálló, szőnek, pajták építése az első tekintetre elárulja, hogy a nép leginkább az állattenyésztést szereti.

Olyan gonddal állatot nevelni, ápolni és ellátni talán sehol sem tudnak, mint Handlován. Mondhatnám, hogy náluk az állat az első. Annak a szükségletei szerint van beosztva az életrend és a napnak minden órája egyaránt. És teljesen igazuk van. Állattenyésztés nélkül a gyengetermesű, köves föld nem adná meg a megélhetés módját és a buján termő rétek kitünő szénája nem nyújthatna más úton olyan hasznót, amilyent az állattenyésztéssel elérni lehet.

De a táplálkozás szempontjából is fontos a tehén. Az a jó tej, a tápláló, erősítő folyadék ugyancsak nélkülözhetetlen a családban.

Az ételek és azoknak elkészítési módja szintén elég különleges. Leveseik: a savanyú tejleves, (Snakk-Lebet) amely meleg vízből, aludtejből és

egy kevés lisztből készül; az ecetleves, (Essig-Lebet) ecetnek, víznek és sónak a keveréke; végül a káposztaleves, (Kraut-Lebet) vízzel felfőzött savanyú káposzta.

A különféle metélteken kívül egyik speciális tésztaeműjük a „Pukancl”. Ez a rendes kenyértésztából készül és galambtojás nagyságúra szagatva a kenyérsütő kemencében lesz megsütve. Azután forró vízzel leöntik, kissé megsirozzák és aszerint, amint kedvelik; mákkal, dióval, vagy túróval behintik.

Friss húst csak ősszel, az állatok megölésekor esznek. Ilyenkor egy kisebb családnál négyöt, míg nagyobb háztartásokban husz, sőt több birkát is ölnek. A húst beszózzák, hordóba rakják és kora tavaszig abból esznek. Akkor azután, — nehogy megromolják — füstre rakják és egész őszig a füstölt húsból főznek.

A szesz italokat nem élvezik ugyan nagy mértékben, de viszont nagyon rossz, hogy leginkább pálinkát isznak. Ez a szokás onnan nyer magyarázatot, hogy abban az időben, amikor még meg volt engedve, hogy a rozsból pálinkát főzzenek, minden gazdaságnak megvolt a kis üstje és ez lévén a legolcsóbb szesz ital, annyira hozzászoktak, hogy csak a rozspálinkával rokonizáló szeszből készült pálinkát szeretik. Ez azonban

völgy gazdasági jövőjét egyenesen ahoz kötik, vajjon sikerül-e a Vág halaszthatatlan szabályozásához a kormány hozzájárulását és az állami segítséget megnyernünk, vagy sem.

A nagy mű keresztülvitelének útjában nem állanak legyőzhetetlen pénzügyi akadályok. Az állam pénztár igénybe vételére nem gondolunk, mert tudjuk, hogy Darányi Ignác nagy stílú agrárszociális alkotásai és tervei a földművelésügyi tárcát már eddig is nagy mérvben megterheltek és a jövőben még inkább meg fogják terhelni. A Vág-parti érdekeltégeknek teljesen elégséges az állam erkölcsi támogatása, elégséges a művelés pénzügyi részének állami garانتálása. Egy felveendő törlesztési kölcsön után a kamatokat az állam fizetné ugyan, a mennyiben a kölcsönt is az állam venné fel, de a folyamszabályozás terhét az érdekeltégek viselné.

Ez a teher nem lenne olyan nagy, mint a minőnek első tekintetre látszik. Hiszen partvédelem most is van, s az helyenkint eléggé költséges is. Ha ehhez a már most is létező teherhez még hozzászámítjuk azt a veszteséget, melyet az árterület körébe eső földrészeknek a rendszeres műveléstől való elvonása okoz az érdekeltégeknek, ha hozzávesszük az árvíz által sújtott vidékek átlagos károosságát, nagy különbség nem fog mutatkozni a vágparti vidék ezidő szerinti terhei és azon terhek között, melyeket a folyamszabályozása révén az érdekeltégek viselné.

Még lejjebb száll a Vág-parti érdekeltégek megterhelésének az aránya, ha figyelembe vesszük, hogy itt a magy. kir. államvasutat is az érdekeltégek körébe kellene vonni. Egy nagyobb áradása a folyónak roppant nagy károkat szokott okozni az állam vasutnak, mely bizonyára jó üzletet csinálna, ha a pályatest bizto-

sítása fejében egy méltányos összeggel hozzájárulna a szabályozás költségeihez.

S ha még mindezen erőforrások kihasználása után is jelentékeny volna az a teher, melyet a védőműnek megalkotása az érdekeltégre hárított, az a roppant haszon, melyet a szabályozott folyam kimeríthetetlen energiája, hajtó ereje az iparvállalatoknak szolgáltatna, sokszorosan felülmúlna az érdekeltégek megterhelésének mérvét és arányait. Sőt azt hisszük, hogy annak a számos iparvállalatnak, mely a szabályozás után a Vág völgyben létesülne, a védőművek költségeihez való hozzájárulása, az érdekeltégek terhét alig érezhető minimumra szállítaná le.

Pénzügyi nehézségek tehát nem gátolhatják a kormányt, hogy a Vág szabályozást illetőleg az alkotások terére lépjen. S ebben a nagy keretben a póstyéniek helyi érdeke is a legcélszerűbben érvényesülhet.

Vágparti.

Dr. Csernoch János parlamenti szereplése. Törvényhozói kötelességtudás, tartalmasság és agilitás dolgában egyaránt kimagasló Szokolca érdemes képviselőjének parlamenti tevékenysége. Eltekintve attól, hogy dr. Csernoch János a parlamenti ülések egyik legszorgalmasabb látogatója, nagy és tiszteletre méltó munkássága őt az országgyűlés legkiválóbb tagjai közé emeli. A népiskolai tanítók fizetését rendező javaslatok tárgyalásában, nálánál buzgóbban senki sem vett részt. S az az álláspont, melyet úgy az általános, mint a részletes tárgyalás során képviselt, kitűnő beszédekben kifejtett, s jó kilenc tized részben diadalra is vitt. A mint egyfelől nagy meglepéssel töltheti el elvarátait, úgy másrésztől megszegyenti ellenségeit, a kik éveken át becsmerelték ezt a nemeslelkű embert és magyar nemzeti érzületét sárral megdobálni nem átalották. Hát most megmutatta, hogy mi rejlik a szívében. *A magyar nemzeti érdekeknek* dr. Csernoch János epp oly lelkes szószólója volt, mint a vallás-erkölcsi szempontoknak. Nem is keletkezhetek ezen érdekek között összeütközés Isten kedve szerinti pap lelkeben soha.

Tópróna = Bendispróbn.
Szeptencújfalu = Hajnovejsza.
Chrenóc = Krénebec.
Rásztocsno = Mauet.
Csansa = Cebes.
Szebedrás = Zimmdrész.
Tuzsina = Smechháa.
Novák = Nöbek.
Kapronca = Lötta.
Jánosrét = Honeszháa.
Aranyosmaróth = Marauen.
Kelő = Profetsháa.
Ugrócz = Ugalabec.

Igen sok adoma van elterjedve a nép között, amelyek a körülfekvő községek gyámoltalanságát akarják feltüntetni. Mondják, hogy a jánosrétiek (Honeszháa) egy nagyobb rét miatt folyton pereskedtek a kaproncaikkal. Hogy a hosszas civódásnak vége legyen, közös bíróságot választottak a két falu népéből, hogy ez rendbehozza az ügyet. A bírák összejöttek és azt a böles határozatot hozták, hogy Szt.-György naptól Szent-Mihályig a jánosrétieké a rét, míg az esztendő másik felében azt mindig a kaproncaik használják. Hogy azután télen át mit művelnek a kaproncaik a réttel, arról hallgat a krónika.

Van itt még sok hagyomány, ősrégi szokás, amely sehol sem látható és amit érdemes volna összegyűjteni; mielőtt még a civilizáció kíméletlen ereje le nem törli mindezekről a régiség értékes patináját.

A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének közgyűlése.

A magyar munkások legszebb műve a szociális téren az a rokkant- és nyugdíj-egylet, melyet 1893-ban maga a munkásnép alapított, s máig az egész országban elterjedt, virágzó intézménynek fejlesztett. A 152 főközponttal 59 ezer taggal s harmadfél millió korona vagyonnal bíró nyugdíj-egylet, melynek Nyitrán is 300-nál több tagra menő fiókjá van, ez idén április 21-én tartotta Budapesten a rendes évi küldöttek gyűlését. 600-nál több küldött jelent meg az új városház zsúfolásig megtelt nagytermében, hol Köllber Alajos elnöke alatt folyt le a küldöttek gyűlése.

A tárgysorozatból, melyről az évi jelentés és az egyesület hivatalos közlönye részletesen elszámol, csak azt emeljük ki, hogy a jövőben kerületi központokat is szervez az egyesület. A kerületi központok az egyleti ügyek könnyebb elintézésén kívül azért fontosak, mert külön orvossal és a nyugdíjra jogosultak fővételére szükséges joggal lesznek ellátva. Eddig minden rokkantnak saját költségén Budapestre kellett utaznia, hogy nyugdíjjogosultságát igazolja az egyetlen központi orvosnál.

Szigorubb ellenőrzés állapított meg továbbá a tagilletmények befizetése körül. Eddig ugyanis a munkásnép jó része elkésve fizetett, vagy egészen elhanyagolta e kötelezettségét, miért törölni kellett. Most pontosan felszámoltandó a hátralék kifizetésére minden tag. A küldöttek gyűlése örvendetes látványt nyújtott a résztvevőknek. A munkásnép itt olyannak mutatkozott, a milyennek minden téren szeretnők látni. Tudással, szeretettel, lelkedéssel és higgadsággal tanácskozott ügyeiről, áthatva azon tudattól, hogy saját tevékenységétől és áldozatkészségétől várhatja leginkább szebb jövőjét.

Vallás és pártkülönbség nélkül egyesült itt a munkásnép s az értelmiség a szociális munkában. Csak a Jakabok által elámitott szociáldemokraták tettek itt is bizonyosságot arról, hogy nem az igazságosság, szeretet és munka szelleme él bennük, hanem az izgatás, gyűlölet és rombolás szenvedélye. Mikor az egész küldött gyűlés úgy vélekedett, hogy a munkásokból kikerült egyleti tisztviselők fizetése javíttassék, ők, kik maguk számára erőszakos sztrájkokkal emelik a bért, másoknak jól megérdemelt fizetését durva méltatlansággal leszortani akarták. Megtették azt is, hogy az egylet tisztviselői tagjait, kiknek csak hálával tartoznak, a munkásnép ellenségeinek neveztek, kik miatt a munkások t. i. demokraták, nem léphetnek be az egyesületbe. A küldött gyűlés azonban megbotrányozással utasította vissza ezen tapintatlanságokat, s az egy-két Jakab vitében kívül mind lelkesedéseivel szavaztak az önfeláldozó tisztikarnak bizalmat, a tisztviselői tagoknak hálás köszönetet.

Ujabb tisztviselői tagokat is választott a küldött gyűlés azon kiváló egyénekből, kik az egylet körül áldozatkészségük és tevékenységük által érdemet szereztek. Közöttük *Jeszenszky* Alajos nyitrai apátkanonokot a nyitrai főközpontjának védnökét. Napjainkban, midőn a régi kiváltságos kintúntetések lejáratában vannak s a szocializmus demokratikus szelleme hódít, az ily 50-60 ezer munkás osztatlan bizalma a legszebb kintúntetések közé tartozik.

A gyűlés befejeztével este a Saskörben társasvacsera volt, melynél egy vidéki küldött mondott felkőszöntőt az egylet önfeláldozó elnökére. A kik a gyűlésen résztvettek, azon reményvel távoztak haza, hogy az a munkásnép, mely így tud dolgozni önmagáért, szép és boldog jövőt várhat, azok pedig, kik ezen áldásos munkálkodásában vezetői és segítői, a társadalom hálijára méltók. Bárcsak mennél több buzgó terjesztőre találna e kiválóan hasznos egyesület.

korántsem jelenti azt, hogy a nép részeges volna. Sőt!... Az ötezer lakost számláló községben alig akad kettő-három, aki teljesen az ivásnak adja magát. Ezeket már ismerik és senki sem áll szívesen szóba velük. Kiközösítik maguk közül és kerülnek a társaságát. Ha valaki gyakran részeg, (perém, vagy pocseget) az nem rendes ember előttük.

Általában rendkívül kitaró, szorgalmas nép a handlovai. Keserves kínnal munkálja meg a köves, sovány földet. A nyári éjszakákon két, — de legfőlebb három órát alszik s éjfél után már megindul, hogy a messzefekvő földeket hajnalra elérje.

Hogy mennyire ragaszkodik az őseitől öröklött nyelvhez, azt legjobban bizonyítja az, hogy még a helység neveket is a saját nyelvéhez idomítja. Tudja ő minden városnak, vagy falunak a magyar, avagy tót nevét is, de amikor a földiek egymással beszélnek, akkor már csak a saját-készítésű helyneveket használják, amelyek közül álljanak itt mutatól a következők:

Zsámbokrét = Soffa-krík.
Oszlány = Moszló.
Cigel = Cigutoss.

Körmöcbánya = Stót (város) és ez alatt egyetlen handlovai ember sem fog más városra gondolni, ami szintén jellemző arra, hogy a handlovai nép ebből a bányavárosból telepedett ki a vidékre.

Bajmóc = Poanéc.
Pacolaj = Opszalóca.

A nyitrai cselédvédelem.

Higgadt hangon, a hírlapírói tisztesség és illem határai között foglalkozik a nyitrai „cseléd-otthonnal“ a Nyitravármegyei Független Hírlap, ez évi április 22-iki számában, s olyan jóakarattal szól hozzá a kérdéshez, a minőt egy olyan hírlapnál, melyet művelt úri emberek szerkesztenek, természetesen találunk.

A cikk a „cselédotthonnak“ a cselédek vallási kötelemeire kiterjedő feladatkörét teszi szóvá, s fejtegetései abban csúcsosodnak ki, hogy annak a kutatása, mennyiben felel meg a gazda azoknak a kötelezettségeknek, a melyek őt cselédjével szemben abban az irányban terhelik, hogy a cseléd az ő vallási kötelemeinek eleget tehessen, kívül esik a cselédotthon hivatásának körén.

Mindenekelőtt meg kell jegyeznünk, hogy Nyitrán ezidő szerint „cselédotthon“-ról még nem lehet beszélni, mivel ilyen még nem létezik. A mit a város keresztény társadalmá ezen a téren eddig alkotott, az nem egyéb, mint egyszerű cselédvédelem, Patronage, melynek a tevékenysége a cselédek erkölcsi és szellemi nevelésén, háztartási képzésén sarkallik. Ehez a tevékenységhez csatlakozik a cseléd közvetítés, melynek jogát a Patronage azért szerezte meg, hogy azzal is a háziurak és a cselédek közös érdekét előmozdítsa, és a cselédszerzéssel üzőt visszaéléseknek lehetőleg véget vessen. Cselédotthon azonban, vagyis egy olyan intézmény, mely a szolgálat nélküli cselédeknek menedékhelyet nyit, s ott nekik mérsékelt díj fejében, vagy ingyen is ellátást ad, állandóan alkalmazott előljárónok vezetése alatt rendszeresen oktatja és képi őket: ilyen intézménye a nyitrai Patronage-nak még nincsen, de kívánatos, hogy minél előbb legyen.

A mi már a laptársunk által szelöztetett kérdés érdemét illeti, úgy gondoljuk, hogy ha elterés van közöttünk, az inkább csak a kifejezésekre, mint a dolog lényegére vonatkozik. Mi olyan határozottan nem állítanánk azt, hogy tisztán a cseléd és a gazda közötti megegyezésre tartozik az, hogy mikor és mennyi időt engedjen a gazda a cselédnek a vallási kötelemei teljesítésére. Nem kockáztatnánk meg egy olyan kijelentést, hogy a cselédügynek ez a része szociális gondoskodásnak a tárgyát nem igen képezheti.

Hiszen ha a cseléd helyzetén segíteni akarunk, ha a gazda és cseléd közötti viszonyoknak patriarchális alapokra való visszahelyezését, a mire laptársunk is súlyt fektet, elő akarjuk mozdítani, akkor azoknak, a kik a cselédügyet a kezökbe vették, okvetlenül ki kell ismerniök a cseléd szolgálati viszonyait, tisztába kell tehát jönniök azzal is, vajjon nincs-e a cseléd vásár- és ünnepnapokon indokolt szükség nélkül annyira elhalmozva teendőikkel, hogy a vallási életnek a gyakorlása reá nézve lehetetlenné válik.

Kétségtelen, hogy ennek a kiismerésnek, vagy ha úgy tetszik inquirálásnak, nagy tapintattal kell történnie, és nem is annyira kérdés-ködéssel kell ennek a dolognak az ismeretere jutni, hanem inkább a cseléddel való beszélgetés folyamán kell ennek az ügynek tisztázódnia. Az is magától értetődik, hogy a Patronage, ott, ahol valami javítani valót talál, nem fog követelőleg fellépni, mert ezt nem is teheti, hanem a társadalmi összeköttetések szálai révén kérésrel, jóindulatú közbenjárással fog igyekezni a bajokon annyit javítani, a mennyit csak lehet.

Mi tehát a cseléd kérdésnek ezt a fontos pontját a szociális gondoskodás köréből kivonhatónak nem tartjuk. E mellett azonban nem félünk attól, hogy a cselédvédelem ennek a kérdésnek a kezelésével beletűközik azokba a jogos érdekhátárokbá, melyeket a gazda és a cseléd között a háztartási viszonyok megszábnak. Ezeknek a háztartásoknak a védelméről maga a keresztény erkölcs tan gondoskodik, mely minden olyan esetben, midőn mulaszthatatlan házi teendők torlódnak

össze, a cselédet a vasárnapi istentiszteletben való részvételre nem kötelezi.

Kellő gondoskodás, jó időbeosztás, a háziurak humánus gondolkodás- és érzésmódja mellett ilyen eseteknek a számát tetemesen lehet apasztani. A Patronage ennek a humánus gondolkodás- és érzésmódnak az ápolását nem tévesztheti szem elől, mert az, mint minden társadalmi erény, folytonos fejlesztésre szorul.

Ujdonságok.

Kinevezések. Horváth József, pénzügyi fogalmazó a nyitrai pénzügyigazgatósághoz segéd-titkárrá; Mlakker Endre nyitrai, Szirmai György szenici adótitkosk jelenlegi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett adóhivatali segédeké; Szemesko Emil dr., trencsényi pénzügyi fogalmazó jelenlegi állomás helyén való meghagyása mellett pénzügyi segédtitkárrá nevezetett ki. — A miniszterelnök Thaller István, trencsényi segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a trencsényi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, a baáni járásba a számvevői teendőkkel való megbízatással pénzügyi számtisztte nevezte ki.

Bérmálás a nyitrai egyházmegyében. Gróf Batthány Vilmos dr., püspök-coadjutor a következő sorrendben fogja május hó folyamán a bérmálás szentségét kiszolgáltatni: 12-én Darázs, 13-án Pográny (Kolon); 14-én Szalakusz (Zsére); 15-én Csápor (Üreg); 16-án Mocsanak; 20-án Nyitrán; 23. Nyitragerencsén; 26. Nyitraivánka (Alsóköröskény); 27. Berencsen. — A zárjelbe tett nevek a bérmálás színhelyéhez csatlakozó községeket jelentik.

Közbirtokossági gyűlés. A nyitrai alvárosi közbirtokosság f. évi április hó 28-án d. e. 11 órakor a városi székház tanácstermében rendes évi közgyűlést tart. Targyisorozat: 1. Elnöki jelentés. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése alapján a vagyoni mérleg megállapítása s ennek kapcsán a számadásra kötelezetteknek a felmentvény megadása. 3. A felszaporodott készpénz-vagyon hováfordítására vonatkozó javaslat. 4. Az 1907. évi költségvetés megállapítása. 5. A kir. erdőhivatal javaslata alapján a csemeték árszabályzatának megállapítása. 6. Ingatlanok bérletére vonatkozó szerződések tudomásul vétele. 7. Esetleges indítványok amennyiben azok a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a közb. elnökénél beterjesztettek.

Keresztény iparosok és kereskedők figyelmébe. Régóta érzett hiánya Nyitra város ipari és kereskedelmi életének, hogy a városban és a közeli vidéken több ipari és kereskedelmi ágnak vagy egyáltalában nincs keresztény kezekben levő üzlete, vagy, ha van, az már a jelenlegi viszonyok között a szükségét ki nem elégíti. Így nagyon elkellene és viruló üzletre tehetne szert Nyitrán: egy-egy kárpitos, bútorkereskedő, üveges és üveg s porcellán kereskedő, ékszerész; szépen prosperálhatnának: disztró (különösen bőr- és fémáruban) gyermekjátékszer. olcsóbb, a nép használatára való perkal, vászon és pamutneműek kereskedői. Lapunk ezen közleményére első sorban a vidéki keresztény iparosok és kereskedők figyelmét hívjuk fel, és a fővárosban is hirdetni fogjuk az ipari és kereskedelmi üzletnek ezen kitűnően kihasználható területeit.

Tanoncotthon. Ismeretes Apponyi Albert v. és k. ügyi miniszternek a mult napokban kiadott kettős rendelete, melyek egyike az iparos tanoncotthonok felállítására vonatkozik, a másik a tanoncok jutalmazásáról gondoskodik nem csekély összeggel. Nyitrán, mint köztudomásu, a létező szociális intézményekhez (a kath. legényegyesület, ker. munkásegysület, cselédotthon) mind valóban szükséges, sőt hézagpótló munkásnevelő intézmény, tervbe van véve a tanoncotthon fölállítása is. Tekintve azt, hogy a tervvel a legilletékesebb tényezők a legkomolyabban foglalkoznak, most, midőn az ily tanoncotthon fölállításának anyagi

nehézségeit a szociális gondolkodásu miniszter rendelete megkönnyítheti, a terv ismét közelebb jutott a megvalósításhoz.

Szövetkezet a humanizmus szolgálatában. A leszéti fogyasztási és értékesítő szövetkezet minap tartotta közgyűlését, melyen elhatározta, hogy az 1900 koronára rúgó évi nyereségéből 600 koronát kulturális célokra fordít. Elhatározta továbbá, hogy a kerületbe tartozó községek részére szegényházat állít fel. A szövetkezetet megalakulása óta Bieliczky Jusztin plebános vezeti.

A közönség figyelmébe. A m. kir. nyitrai 14. honvédgyalogezred f. évi április 29-én és 30-án, május 1-én, 2-án és 3-án éles töltevényel lögyakorlatot fog tartani. Lövészet helye: Csítár, Kolon, Menyhe és Zsére közötti terület. Lőirány: Csítár községtől Előhegy és Zibrica felé. Csítár, Kolon, Zsére és Menyhe községek között a tartózkodás életveszélyes. A lövészet tartama reggel 8 órától délután 5 óráig. A lakosságot figyelmeztetem, hogy a fent jelzett helyen és időben tartózkodni életveszélyes. A lövészet tartama alatt, úgy az utak, mint a veszélyeztetett terület biztosításáról a honvédség fog gondoskodni.

Hangverseny Trencsénben. A Trencsénben állomásozó 71. gyalogezred kitűnő zenekara hosszabb időre Bécsbe való távozása előtt május hó 1-én este 8 órakor az Erzsébet-szálló nagyertermében a trencsényi plebánia-templom restaurálási alapja javára nagy klasszikus hangversenyt rendez, melyre trencsényi olvasóink figyelmét fölhívjuk.

Hogyan találta fel Edison a fonográfot. Ezt a természetes eseményt Edison nem rég a következőképpen beszélte el. Egy nap unalmamban elővettem egy telefon beszélő csövét és beleénekeltem. Legnagyobb meglepetésemre azt vettem észre, hogy a rezgőlemez acél-tüje (most már grafit szemcsékkel helyettesítik a tüjt) a rezgés következtében belenyomódik az új-jamba. Ez a tünemény szeget ütött a fejembe. Hogyha a tü így reagál, gondoltam magamban, akkor mért ne lehetne megszólaltatni? A legelső kísérletet egy táviró szallaggal csináltam és azt tapasztaltam, hogy a tü valóságos abc-t rajzol le. Erre Hallo, halló-t kiáltottam a lemezre, s a mikor a papírszeleteket újra végig húztam a tü alatt, a lemezről halk hallo, halló! visszhangot hallottam. Erre elhatároztam, hogy gépet készítek és azonnal kiadtam erre nézve a rendeletet munkásaimnak, a kik gúnyosan nevettek a felfedezésemen. Most már azonban nem nevetnek. Ez a fonográf felfedezésének története.

Ipari balesetek 1905-ben. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter közzétette az 1905. évben előfordult ipari balesetek részletes kimutatását. Megtudjuk e kötetekből, hogy az 1905. év folyamán a magyar korona országainak gyáripari és kisipari üzemeiben 18.962 hivatási baleset fordult elő, 407-el több, mint 1904-ben. E balesetek közül csak 1.170 sujtott nőt, míg a férfiakat ért balesetek száma 17.792, a halálos baleseteké 225, a mi mellett figyelemre méltó, hogy a multhoz képest a súlyosabb természetű sérülések aránya növekvőben van.

A balesetek előidőzésében a munkagépeknek volt a legnagyobb szerepük. De nem sokkal kevesebb volt a rakodásnál, szállítás közben előfordult balesetek száma sem, a kéziszerszámok is sok sérülést okoztak, ellenben a közfelfogás szerint oly veszedelmes motorok mellett mindössze 696 baleset történt. A legkevesebb baleset a téli hónapokban történt. Júniustól novemberig terjedő felére a balesetek 54.44%-a esett, a másik felére pedig 45.56%-a. A hét egyes napjai közül aránylag legtöbb a baleset hétfőn és szombaton. Ezer munkás közül a kisiparban 7-et, a gyáriparban pedig 67-et ér évenként baleset, a gyáripar tehát tízszeresen veszélyesebbnek látszik, mint a kisipar.

A nyitrai ker. szocialistáknak. Dudek János dr. egyetemi tanár a nyitrai ker. munkásegysületnek 100 koronát adományozott. Ismét oly jótétemény, mely nem csak anyagi segélyt nyújt a mindenütt nehézségekkel küzdő ker. szocializmusnak, hanem bizonyítékul szolgál e mozgalom korszerűsége és szükségessége mellett. Ha van mód a munkásnép megmentésére a reá nehezedeő anyagi és erkölcsi bajokból, egyedül a ker. szocializmus lehet a megmentő. De csak úgy ha egyesületei erős védvárak lesznek, nem tengődő intézmények, miket senki sem tart

anyagi támogatásra érdemeseknek. Így gondolkodik Dudek János dr., ki csak néhány év előtt a központi szociális szövetségnek 1000 koronát adott, s most a nyitrai munkásegyletet segítette föl. A nemeslelkű adományozónak ez uton is halás köszönetet mond a vezetőség.

Halálozás. Kaposmérői Mérey Ottóné szül. Eberswaldi Siegler Jozefa úrnő, Mérey Ottó pozsonyi kir. táblai tanácselnök neje, Budapesten, a hol gyógykezelés végett tartózkodott, 64 éves korában elhunyt. A boldogultban dr. Mérey Kálmán budapesti ügyvéd és dr. Mérey Béla treneséni szolgabíró édes anyjukat gyászolják. *Faculák* Antal, nyugalmazott magy. kir. építész-mérnök, életének 89-ik évében Nyitrán elhunyt. A boldogult éveken át egyik tipikus alakja volt Nyitrának, a mennyiben vas egészsége és mindvégig kifejtett szaktevékenységével erőteljesen képviselte azt az elétszivósságot, mely ilyen magas korban ritka Isten-áldás. Halálát, neje szül. Zsilly Paulinán kívül, gyermekei: Antal, Anna, Ida, ferj. Riszner Karolyne és nagy számú rokonság gyászolja. Nyugodjanak békében.

Választmányi gyűlés. A felvidéki magyar közművelődési egyesület igazgató választmánya Nyitrán, 1907. május hó 4-én d. u. 1/3 órakor a vármegyeház nagytermében ülést tart. Targysorozat: 1. Az elnökség időszaki jelentése. 2. Nyitraváros meghívója az egyesület jubiláris közgyűlése tárgyában s ezzel kapcsolatosan a közgyűlés idejének és tárgysorozatának megállapítása. 3. Dr. Petrikovics Aladár jogtanácsos számlája a Sembery-ügyben. 4. Tanítók és tanulók jutalmazása. 5. A központ 1906. évi zárszámadásai. 6. Irógép-társaságok ajánlatai az egyesület számára irógép szállítása tárgyában. 7. Kérvények. 8. Esetleges indítványok.

Városi közgyűlés. Nyitra város képviselőtestületének f. hó 24-én tartott rendes havi közgyűlésén az elnökölő Faschler Ferenc polgármester bejelentette, hogy a kormány már korábban véleményt kért a várostól aziránt, hogy mely iparágakat lehetne Nyitrán meghonosítani? A város a kormányt olyan értelemben informálta, hogy textil cikkek gyártására és gyapjú mosásra Nyitra alkalmas gyártelepnek kínálkozik.

Bejelentette még a polgármester, hogy a vármegye alispánja, felhívta a városi hatóságot, hogy hasson oda a munkaadónknál, miszerint a munkabérek ne *vasárnap* délelőtt, hanem *szombat* este fizetessenek ki a munkásoknak.

A tisztviselők *tevékenységi* kimutatása nem hagy hátra kívánni valót, a mennyiben január 1-től márc. 31-ig beosztott 2505 ügydarab, s ebből elintéztetett 2491, elintézetlen maradt tehát mindössze 14 darab.

Dr. Sztranzky Izor a hazai ipar tárgyában interpellált, kifogásolva azt, hogy a városi kuttaknál mindenütt a bécsi fémipar szerepel, holott ezzel a magyar fémipar minden tekintetben kiállia a versenyt. A képviselőtestület kimondotta, hogy ezentul minden olyan munkához, melyet a város, az ő szakiparosai által készített, magyar gyártmányok szereztessenek be.

Palásthy Vilmos a temető melletti kút építésének a befejezését sürgette meg, s a városház tere levő pilseni sörkimerést kifogásolta. A képviselőtestület úgy határozott, hogy a mennyiben a kioszk tulajdonosa (Guttman) a pilseni sörkimerését be nem szünteti, el fogja vonatni tőle a térfelhasználási jog, vagyis kénytelen lesz a kioszkot eltávolítani.

Dr. Franciscy Lajos a szegényügyet tette szavá, rámutatva arra, hogy bár ennek az ügynek alapos rendezése ezidő szerint nem lehetséges, valamelyes intézkedéssel mégis lehetne a szegényügygel kapcsolatos bajokon némiképp segíteni. A legelső feladat az, hogy a házi koldulás betiltassék, s a helyett a város szegényei rendszeres alalmazna osztásban részesüljenek. Ez szükségképpen maga után vonná a város szegényeinek hathatósabb segélyezését. A közgyűlés az ügynek ilyen értelemben való rendezésére egy állandó szegényügyi bizottságnak a megalakítását, s ehhez képest a városi szabályrendeletnek megfelelő kibővítést mondotta ki.

A *napirend* során a rendőrkapitány és a városi főorvos jelentéseinek tudomásul vétele után, a városi választók névjegyzékének összeállítására Árpássi Imre, Crausz Vince és Kútvaszer István küldettek ki.

A *Nemzeti Szalon* egyesület átiratban értesítette a várost, hogy kiállítását nem halaszthatja el a nagy iskolai szünidőre, hanem kénytelen azt korábban megtartani. Ennélfogva a kiállítás *május hó 19-én* a főgymnasium tornatermében fog megynilni. Lesz tehát néhány hét múlva érdekes és

tanulságos látványja városunknak, melyet ez alkalommal bizonyára a vidékről is sokan fognak felkeresni.

Hosszú, heves, helylyel-közel szenvedélyes vita keletkezett a városi tisztviselők és alkalmazottak fizetés-rendezésének kérdésénél. A képviselőtestület ugyanis még a februári közgyűlésen elhatározta, hogy az *alsóbb rangú tisztviselőknek*, vagyis azoknak, a kiknek fizetése 1800 koronán alul van, úgyszintén a városi alkalmazottaknak *drágasági pótlékot* ad. E végből egy 4 tagú bizottságot küldött ki a dologra vonatkozó javaslat kidolgozására. A kiküldött bizottság azonban nem csak az alsóbb rangú tisztviselők dotációjára terjesztette ki a figyelmét és nemcsak a drágasági pótlék kérdésével foglalkozott, hanem bizonyára jóhiszeműleg és jóakarattal, a magasabb állású tisztviselők lakberilletményeit is konzideráció tárgyává tette, s erre nézve is tett megfelelő javaslatot.

Mint hogy azonban a bizottság által tervezett fizetésjavításokat a képviselőtestületnek előzetesen be nem mutatták, a közgyűlés nem mérlegelhetette eléggé a javasolt fizetésemelések célszerűségét és azoknak méltányosságát arányait. Ennélfogva többek felszólalása után a közgyűlés elfogadta *Orel Géza* indítványát, melynek értelmében egy 15 tagú bizottság küldetett ki, s ennek feladatává tétetett, hogy a tisztviselői javadalmazás *egész komplexumát* ölelje fel, s olyan forma javaslatot terjesszen a legközelebbi közgyűlés elé, mely lehetővé tegye a tisztviselői fizetések állandó jellegű rendezését.

A *tűzoltói szertár* és a gazdasági épületek helyéül a képviselőtestület a tanács javaslatával szemben, mely szerint ezeket az épületeket a vásártéren kellett volna elhelyezni, a gőzmalom melletti városi telket, az épületek mai helyét jelölte ki. Ezt feltétlenül helyeseljük, mert a gőzmalom melletti telek már fekvésénél fogva is egy tűzoltószertárnak az építésére a legalkalmasabb és körülbelül bizonyos, hogy a város ezt a telket úgy értékesíti legjobban, ha rajta a saját épületeit emeli fel.

A *szobori gránitbánya* bérbeadásánál *Horvát Sándor* a hegyközség érdekében aziránt terjesztett elő indítványt, hogy a város a bányauzemet szüntesse be. *Gyulai Mihály* városi mérnök és *Ocskay László* ellenindítványai alapján a képviselőtestület helyi szemlét rendelt el, annak a megalapítása végett, hogy miképpen lehetne a hegyközség által kidomborított szempontokat a város érdekeivel összeegyeztetni. Együttal elhatározta a képviselőtestület, hogy a kőbánya bérletszerződése a kisebbesi vállalattal 1 évre 500 korona bérösszeg fejében meghosszabbíttassék.

A pokol utcában az 1908-iki költségvetés terhére közkút állíttatik fel.

Több kevésbé jelentékeny ügynek az elintézése után, a közgyűlés véget ért.

Elfeledett szobor. A nyitrai törvényszéki palota előtt fölláttandó Bold. Szűz Mária szobrára újabban adakozott N. N. Tornócról 4 koronát. Hozzáadva a lapunk 16. számában kimutatott 3327 kor. 62 fillérhez, lesz főösszeg 3331 kor. 62 fillér. Isten fizesse meg.

Esküdtek lajstroma. Az 1907. év második ülésszakára kisorsolt *rendes* esküdtek: Csernyák József Nyitra, Weisz Vilmos dr. Nyitra, Weisz Jakab Nyitra, Wertheimer Ignác Galgóc, Vasvári József Szent-Péter (Galgóci járás), Hermann János Privigye, Hoffmann Pál Galgóc, Horváth Emil Vágújhely, Maar József Nagykosztolány, Macher Péter Nyitrazsambokréth, Frídrichovszky Imre Pöstyén, Frídeczky Barna Kaplath, Gubits Bernát Privigye, Bäck Sándor Nyitra, Baesa István Nyitra, Adamis Mihály Szeicz, Santavy János Úzbégh, Lachmann Gyula Nagytapolcsány, Halasi Lipót dr. Nyitra, Unzeitig József Nyitra, Strausz Lajos Nyitra, Antalik Árpád Tótmegyer, Salvendi Lipót Nyitra, Stefkovics Gyula Nyitra, Spitzer József Nyitra, Fuchs Gyula Galgóc, Lusztig Samu Nyitra, Eissen Géza Felsőköröskény, Ondruska Lajos Nagytapolcsány, Andreánszky Emil Nyitrazsambokréth. *Helyettes esküdtek:* (valamennyien Nyitráról.) Kramer Sándor, Andódy Péter, Kubinyi Endre, Nahlovsky János, Hirschfeld Hermann, Braun Vilmos, Hinfner János, Braunsteiner Mihály, Havas Ármán dr., Neumann Bernát.

A közigazgatási bíróság döntvényeiből. Z. vármegye törvényhatósági bizottsága egy bíróválasztást azért semmisített meg, mert a megválasztott bíró a községi választók névjegyzékébe nem volt felvéve, s így az 1886. XX. t.-c. 73. §-a szerint megválasztható sem volt. A közigazgatási bíróság azonban a törvényhatósági határozatot megsemmisítette, minthogy a felter-

jesztett iratokból kitűnt, hogy panaszos *bíróvá* történt megválasztásának idején az 1886. XXII. t.-c. 36. §-ában foglalt mindazon kellékek birtokában volt, melyek őt a választók névjegyzékébe való felvételre jogosítják. *Az a körülmény tehát, hogy valaki a községi választók névjegyzékébe felvéve nincsen, az illetőt községi előjáróvá való megválaszthatóságától meg nem fosztja.*

Városi közgyűlés után. Nagy baj van barátom, mondotta egy városatyja a képviselőtestületi közgyűlés után az egyik városi tisztviselőnek. Nos? — Kaszszáljak a Guttman-féle kioszkot, nem ihatunk már pilsent. — Iszunk majd korona és barátsórt. — Igen, de ez mérge-drága, s én nem vagyok városi tisztviselő, hogy drágasági pótlékot kérhetek. — Pedig kérhetnél te is. — Ugyan kitől? — Hát a feleségedtől. — Köszönöm, akkor inkább a nyitrai aloe nedvet szörpölöm.

Gazdasági mentőakció Jókeőn. A kivándorlás folyton növekedő árjába Jókeő község is belesodortatott. A községnek mintegy 1450 lakosa közül 200 allandóan Amerikában tartózkodik. Pedig a vidéken bőven van kereset, van ott chemiai gyár, van gróf Pálffy Józsefnek 2000 hold erdeje; a környékből kocsin jönnek munkásokért és fizetnek napi 2 koronát. Mégis sokan mennek ki Amerikába, a hol *gyorsan meggazdagodni* remélnék. A kivándorlási törvény nagyszerűen segíti elő a kivándorlást. A gazdagodási vágy, a csábítás, továbbá a tudatlanság és a gazdasági ismeretek hiánya, mind olyan tényezők, melyek itt szerepet visznek. *Van a népek elég földje, de nem tudja értékesíteni, nem tud belőle hasznot húzni.* Azért főképp tudás és műveltség kell ennek a népeknek. Az ottani plebános gazdaságilag is emelni igyekszik a községet, nagy fáradtsággal *tejszövetkezetet* alakított, most pedig az ok-szerű *gyümölcsstermesztésre* vezeti rá lassankint a népet. Oszkor skaktanitót szándékozik kérni, a ki *zöldségtermelésre* fogja kioktatni az embereket. Kétségen kívül ilyen gazdasági mentőakció legjobb ellenszere a kivándorlásnak.

Elfogott segédjegyző. Zsiskai Antal, volt nyitrai lakos segédjegyzőt, a ki ellen több rendbeli vétség és visszaélés miatt fegyelmi eljárás és büntényi vizsgálat van folyamatban, a rendőrség Nyitrán elfogta és az illetékes hatóságnak átszolgáltatta.

Katholikus Népszövetség. Sokan vagyunk mi katolikusok, de szétszórtan, mint az oldott kőve, soha, sehol egyetértve, összetartva. A katolikus népszövetség tűzte ki feladatául, hogy az ország katolikus népéből egységes, erős tábort szervezzen. Sok ezerre megy már a szövetség tagjainak a száma. Még közelebb fog minket hozni a célhoz a kath. népszövetség c. havi folyóirat, mely a népszövetség igazgatója Szentiványi Károly (Budapest, Szentkirályi-u. 28.) szerkesztésében jelenik meg. Népies stílusban megírt érdekesítő cikkei kiválóan alkalmasak a népet katolikus öntudatra ébreszteni és nevelni. Népünk gondozóinak, a papoknak ajánljuk a kedves lap terjesztését. A népszövetség tagjai ingyen kapják. Másoknak az előfizetési ár egy korona.

A Gyermekevédő Liga Nagytapolcsányban. Vettük a következő sorokat: „F. hó 14-én tartotta meg a „Gyermekevédő-liga“ ünnep-rendező bizottsága első ülését, melynek tárgya a május második felében rendezendő ünnepély műsorának megállapítása volt. A gyűlés folyamán 2 programot terjesztettek elő; az első programot — melynek szerkesztésében nekem volt legtöbb részem — Tóth Lajos főbíró becsmerlő szavakkal illette. Ezek után kiléptem a rendező-bizottságból, mert oly egyénell, ki másoknak dolgait ok nélkül lebecsüli, egy bizottságban nem működöm. — Oly kijelentés is hallatszott, hogy Toth Lajos áthelyeztetni a polgári iskolai testületet, ha a liga érdekében nem dolgoznak. Erre csak azt jegyzem meg, hogy Kristóffyék kora elmúlt, és fenyegetéseitől nem félek, mert kötelességeimnek mindenkor eleget teszek pontosan és lelkiismeretesen. Nagytapolcsány, 1907. ápr. 24. *Klaeszkó Győző*, áll. polg. isk. tanár.“

A mezőrendőrségről szóló törvény módosítása. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter felszólította a gazdasági egyesületeket, hogy a mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cikk revizionális munkálataihoz egy javaslatot készítsenek. A nyitra-megyei gazdasági egyesület a kérelemnek eleget tesz s bizottságot alakított, amely a javaslatot ki fogja dolgozni. Ezen célból négy csoportra osz-

totta a törvény fejezeit s határidőt tűzött ki az egyes csoportba tartozó kérdések megvitatására. Az első és második csoport f. h. 26. és 27-én ülésezett, s megvitatta a fásításról, hegyközségekről, a földbirtok gazdasági használatáról szóló kérdéseket. A III. és IV. csoport május 3-án ülésezik s akkor tárgyalni fog a legeltetésről, az állattenyésztésről, a mezői rendőrségről, kihágások és büntetésekről, hatóságok és eljárásról.

A trencsényi Irgalmas Nővérek kápolnája. Évek óta gyűjtenek a trencsényi irgalmas nővérek egy új kápolnára, mert a jelenlegi a tanulmányok egy harmadát sem képes befogadni. A laukadatlan kitarással folytatott mozgalomnak nagy lökést adott a vallás és közoktatásügyi miniszternek az az elhatározása, mely szerint a vallásalap 1908. és 1909-iki költségvetése terhére 10,000 és 7000 összesen 17 ezer koronát hajlandó utalványozni. Ezzel és az eddigi gyűjtés eredményével együtt most már mintegy 25 ezer korona áll rendelkezésre, a mely összeg még nem elég ugyan a jelzett célra, de mindenestre lehetőségessé teszi annak gyors megvalósulását.

Utasítás helyesítésre. A közoktatásügyi miniszter körrendeletben utasította a tanítókat, hogy a cz használatát mellőzzék s helyette csak az egyszerű c-t alkalmazzák. A bel- és kereskedelemügyi miniszterek ugyancsak körrendeletben utasították az alantás hivatalokat, hogy a községek és helynevek kiírásánál a rendes cz ellenben általános csupán az egyszerű c alkalmazandó, a kettős nevű községek pedig egy szóba foglalva irandók.

A liberális korszak korrupciója. Azoknak, a kik még epekednek a letűnt liberális korszak után, melynek gyalázatosságával, úgy látszik, még nem teltek be eléggé, ugyancsak kemény igazságokat vág a szemébe két beszéd, melyek a képviselőház mult heti ülésén hangzottak el. Az egyik Buzna Barna képviselőé, a ki az osztályorszájként dologában a pénzügyminiszterhez intézett interpellációjának indoklásában bátor kézzel rántotta le a leplet ennek a konzorciumnak és a volt kormányoknak manipulációjáról. Az osztályorszájként, mondotta a szónok, minden évben 26 milliót szed ki a magyarság zsebéből s tette ezt hosszú idő óta a szabadelvű kormányzat védelme alatt. Az osztályorszájként a kis lutri helyébe lépett, mint modern intézmény, mely azonban az előbbinél még több bajt rejt magában. Az osztályorszájként a modern reklám minden elképzelhető fajtájával dolgozik, s nincs zug az országban, ahová el ne jutnának a vállalatok rikkító plakátjai, amelyek fülünkbe ordítják, melyikünk szerencséje nagyobb?! A sorsjegyek tulajdonosai, a vállalat óriási jövedelmet huz, a melyre nevez a kormánytól monopoliumot kapott. Az osztályorszájként jövedelme tulajdonképp az államé kellene, hogy legyen, valójában azonban a vállalaté. Ugy áll a dolog, hogy az osztályorszájként-vállalat alaptörvénye után 45% osztaleket fizet. Ez nagy összeg ha tekintetbe vesszük, hogy becsületes iparvállalatok alig bírják magukat fenntartani. Az meg egyszerűen korrupció, hogy a pénzügyminiszter (Lukács L.), aki ennek a vállalatnak a monopoliumot kieszközölte, most annak a vállalatnak elnökgazgatója. Az osztályorszájként mutatkozó korrupció a liberális kormányzat büne. Jogos tehát az a kérelem, hogy a kormány — ha már meg nem szüntetheti — legalább ellenőrizze az osztályorszájként üzleti fogásait.

A másik leleplezés Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek a beruházási javaslatot bemutató beszédében foglaltatik. Kossuth a vagyonhiányt, mely a mult kormányok vétkes mulasztásából származik, így emlegette: „Az ország nagyon sokat szenvedett a mult évben a kocsihiány miatt. Az előtűnt fekvő javaslat pótolja a személykocsi hiányt, amennyiben 909 tulnyomólag III. osztályú személykocsi beszerzését rendel. 1906-ban a szükséglet 6181 személykocsi volt, holott a személykocsik száma 5553 volt. Így tehát 923 kocsi hiányzott. E hiányt pótolja az említett 900 személykocsi.

A teherkocsiknál a maximális hiány a mult év novemberében volt, amikor 12,227 fedett és 8867 nyitott kocsi volt a hiány. A hiány tehát a 20,000 kocsi is meghaladta. Efelett még se ütközzünk tulságosan meg, mert ilyen helyzet más, fejlettebb államokban is előáll, így Poroszországban, amely mindenestre nálunknál fejlettebb ország, 40.000 volt a kocsihiány éppen a mult évben. Nagy nehézséget képez nálunk az, hogy nem egyenlő a kereslet az egész évben a teherkocsik iránt, különösen olyan években, amikor a termés, aratás után nagy a kocsiszükséglet.

E nem folytatódó kocsikereslet hátrányát részben azzal kell ellensúlyozni, hogy a saját üzemére szükséges viteleket az év más időszakában eszközölje a MÁV, mert nehéz lenne akkora tökétfektetni a kocsikészlet beszerzésébe, hogy a kocsipark elég nagy legyen a legkivételesebb szükséglet kielégítésére is, az év nagy részében pedig használaton kívül vesztegeljenek a kocsik. Más országokban szokás a vagonkölcsönző társaságokat igénybe venni, mikor a kocsiszükséglet nagy, de Magyarországon a vagonkölcsönző társaságok igénybevétele tulozták. Ennek következtében az az intézmény olyan ellenszenvessé vált nálunk, hogy gondolni sem lehet rá, hogy a kormány ismét hozzáforduljon. Megjegyzem egyébiránt, hogy kölcsönvett vagonokért 21 év alatt 41 milliót költött az ország, amely összegért körülbelül 10,000 vagonot lehetett volna beszerezni. Ma a 41 millió korona nincs meg, a 10,000 vagon pedig meg lenne.

Ime, így gazdálkodtak az ország pénzével, vagyonával azok a kormányok, melyek egyébbel sem hivalkodtak, mint azzal, hogy ők az országot a gazdasági fejlesztés, a fokozatos haladás pályáin vezetik az állami önállóság teljessége felé. Most már látjuk, milyen alaposan vezették a tönk szelére.

Az érsekújvári pályaudvar bővítése. A nagy vasuti kölcsön terhére, mely a magyar kir. államvasutak fejlesztésére fog fordítani, az érsekújvári pályaudvar kibővítésére harmadfél millió korona van előirányozva. A pályaudvar kiépítését az érsekújvár-komáromi vonal kiépítése és Érsekújvár fővonal forgalmának óriási növekedése teszi szükségessé.

Megyei közgyűlés Trencsénben. Trencsén vármegye törvh. bizottsága április 22-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a következő ügyekben határozott. Sopron sz. k. város átirata fölött, mely a virilista intézménynek a törvh. bizottságnál leendő eltörléséről szóló felirathoz kér pártolást, a trencsényi törvhatósági bizottság napi rendre tért. Az alispáni előterjesztést a szigmondházi Vágáthidalás előmunkálatának foganatosítása iránt dr. Stern biz. tagnak Hohenlohe herceg érdekei ellen méltatlanul protestáló felszólalása után a gyűlés jóváhagyta. A zsolnai v. képviselőtestületnek a csatornázás és vízvezeték kiadására vonatkozó határozata ellen Geiringer ajánlattevő által beadott felebezés elvetetett. Heves vita fejlődött ki a zsolnai képviselőtestület határozatánál, miszerint a vízvezeteki vállalkozó (Nuss), minthogy a magyar cégek a vascsöveket időre nem szállíthatják, felmentetik azon szerződési kötelezettség alól, hogy magyar cégnél szerezze be azokat. Az állandó választmány, minthogy a vállalkozó csak egy cég magánlevelével igazolja az akadályt, azt javasolja, hogy a fölmentvény csak hiteles bizonyítás után adassék meg. Dr. Stern a fölmentvény megadása mellett szól, mert Zsolna közegészségügye van veszélyben (?) s bár dr. Pető kikölt az ellen, hogy egy magán cégnek levele alapul szolgáljon egy magyar ipar érdekeit sértő határozatnak a meghozatalára, Stern dr. indítványát többek hozzászólása után elfogadták.

A selyemtenyésztők érdekében. A földmivelésügyi miniszter a selyemárak világpiaci emelkedésével kapcsolatosan a selyemgumó beváltási árát kilogrammonként az első osztályban 2 K 20 fillérről 2 K 30 fillerre, a másodosztályban 1 K 2 fillérről 1 K 60 fillerre emelte föl, a harmadosztályú gumó beváltási árát pedig 20 filléren állapította meg. A gubóárak így fölemelése által két millió kilogramm gumó termésre számítva, a tenyésztők a folyó évben mintegy 450.000 koronával több jövedelemre számíthatnak, mint a mult évben.

Interurbán telefonhálózat Verebélyen. Az interurbán telefonhálózat bevezetését Verebélyen legközelebb meg fogják kezdeni. Az ottani vasuti állomásra már megérkeztek Budapestről a távbeszélő felszereléshez szükséges anyagok s a műszaki vezetőségtől nyert értesülés szerint a hálózat jövő hó 15-ig készen lesz s rendeltetésének is át lesz adható.

Pöstyén az idény elején. Pöstyén fürdőben, a hol más években április végén már mutatkoznak a vendégek, az ezidei zord időjárás hátráltatta az idény megkezdését. Az igazgatóság ezt az időjárás okozta késedelmet a fürdő ház átalakítási munkálatainak, melyeket a magas víz-állás erősen gátolt, befejezésére igyekszik felhasználni. A régi tükör és iszapfürdőket megnagyobbitották, a női és férfi fürdőket pedig külön választották.

Artézi fürdő Tardoskedden. A tardoskeddi „Gazdák és Iparosok Segélyegylete” 7000 korona költséggel artézi fürdőt létesít, mely hivatva lesz nagy szolgálatokat tenni a közegészségügynek. Ez az életrevaló újabb alkotás is a község atyjának dr. Machovich Gyula plebánosnak gondoskodását, a községi közérdek és a népjólét minden ágára kiterjedő figyelmét fogja dicserni.

Pöstyéniek küldöttsége a képviselőházban. Pöstyén város és vidékének nagyobb küldöttsége tisztelt f. hó 20-án Fodor Kálmán országgyűlési képviselő vezetésével mellett Wekerle Sándor dr. miniszterelnöknél, Darányi Ignác földmivelésügyi és Günther Antal igazságügyi minisztereknél. A küldöttség először Darányi Ignác földmivelésügyi miniszternél tiszteltet a minisztériumban, akit a küldöttség nevében Fodor Kálmán orsz. képviselő arra kért, hogy engedélyezze a vágparti gát építését és a nagyfontosságú közérdekű munkálathoz adja meg az állam segélyt és támogatását. Darányi Ignác földmivelési miniszter szívesen fogadta a küldöttséget és ígérte, hogy a legnagyobb jóindulattal és jóakarattal fogja tanulmányozni a dolgot és amit a közérdek javára megtehet, azt meg fogja tenni. Ezután Günther Antal igazságügyminiszternél tiszteltet, akitől azt kérték, szüntesse meg azt a visszás állapotot, hogy ma a nagy ügyforgalommal bíró és gazdaságilag rendkívül jelentékeny pöstyéni járásnak önálló járásbíróháza nincs, hanem a galgóczi járásbíróhárhoz van csatolva. Az igazságügyminiszter megígérte a dolog tanulmányozását és a legteljesebb jóindulattal biztosította a küldöttséget. A miniszterelnök is a képviselőházban fogadta a küldöttséget, amely kérte a miniszterelnököt, hogy támogassa a pöstyéni kivanalmait, amelyeket ma a szakminiszterek elé terjesztett. A miniszterelnök megígérte, hogy érdeklődni fog a dolog iránt és jóindulattal fogja azokat a maga részéről is tanulmány tárgyává tenni.

Az érsekújvári nemzetközi nagy lóvásár. Ez a jóhírű lóvásár a folyó évben is május hó első vásárnapján és reá következő hétfői napon vagyis május hó 5-én és 6-án fog megtartani. Külföldi kereskedő körökben a vásár iránt ez évben a szokottnál is nagyobb érdeklődés mutatkozik. A felhajtás a legnagyobb igényeket is kifogja elégíteni.

Tűzvész. Abalehota községben folyó hó 23-án nagy tűzvész pusztított, melynek 18 ház a melléképületekkel együtt áldozatul esett. A tűz oka ismeretlen, állítólag gyufával játszó gyermekek idézték elő a veszedelmet.

Világstatisztika. Az angol statisztikai hivatal érdekes kimutatást közöl a világ népesedési mozgalmáról az utolsó 10 esztendőben. A nagyobb kulturállamok erre vonatkozó számadatai a következők:

	1895-ben lakosa volt	1905-ben lakosa lett
Oroszország	125,000,000	141,200,000
Egyesült Államok	68,934,000	83,143,000
Németország	52,279,000	60,605,000
Japán	42,271,000	47,975,000
Anglia	39,221,000	43,221,000
Franciaország	38,459,000	39,300,000
Olaszország	31,296,000	33,604,000
Ausztria	24,971,000	27,241,000
Magyarország	18,257,000	20,114,000
Spanyolország	18,157,000	18,900,000
Kiseb nemzetek	47,732,000	54,166,000

Oroszországban a születés a legnagyobb, 1000 után 49, de nagy halálozást is mutat 31, pro ezer, Franciaország halálozási száma pro ezer 19.6, születési száma a legkisebb 21 pro ezer. Ebben rejlik népesedésének csekély emelkedése is. Spanyol-, Olasz-, Ausztria és Magyarország valamint mindnél több a születés száma 32 pro ezer, de a halálozás száma is emelkedettebb. Alig kisebb halálozást Japán 20-t, Spanyolország a legnagyobbat 25.8 pró ezer. A legkisebb halálozást Dánia mutat 13.9, születés 28.5. Anglia halálozási száma 16.5, születési 27.6, tehát szintén visszaesőben van. A legnagyobb világvárosok lakossága a következő: London 4,872,710, New-York 3,437,000, Páris 2,714,000, Berlin 2,041,000, Tokio 1,819,000, Chikágó 1,699,000, Bécs 1,679,000, Philadelphia 1,294,000, Szent-Pétervár 1,265,000, Moszkva 1,039,000, Buenos Aires 1,026,000. A művelt államok államadóssága meghaladja a 4000 millió font sterlinget. Az adósságban elől van Franciaország 1,038,379,000, azután sorrendben következik Angolország 79,673,600, Oroszország 747,518,000, Olaszország 517,247,000, Ausztria 386,480,000, Egyesült-Államok 296,222,000, Magyarország 226,343,000, Németország 161,314,000, Belgium 126,183,000.

Előfizetési felhívás a „Deres“-re.

Régen érzett hiánya a keresztény olvasóközönségnek egy jóízű, zamatos, tüzes és művészi illusztrált élelclap. A katolikus sajtó munkái elhatározták, hogy ezen a hiányon segíteni fognak és egy a modern kulturigényeknek és a katolikus szellemnek minden tekintetben megfelelő heti élelclapot adnak ki május közepétől kezdve. Az új élelclap címe „Deres“ lesz. Ára egy évre 12 kor. félve 6 korona. Pártpolitikai színezet nélkül harcossá lesz minden igaz ügynek és kimeletlen ostromozója minden bűnök és ferdeségek. Ötlettel, gúnyval, karikatúrákkal akar beleszólni a közvélemény kialakulásába. Metsző éllel támad minden társadalmi és politikai félzségre és a szatira deresére huzza a kereszténység összes ellenségeit. Magyar nemzeti szellem, keresztény erkölcs és bátor szokimondás fog uralkodni minden sorában és vonásában. Mivel az ilyen vállalat megindítása igen nagy anyagi áldozatokkal jár és a legjobb keresztény írók egy részétől lelekedésből és önzetlenségéből ajánlották fel közreműködésüket, nagyon fontos, hogy az egész vonalon egyszerre karoljuk fel az új élelclapot, s ne juttassuk ezt a derék vállalkozást is a tönk szélére azzal, hogy eleinte összetett kézzel nézzük a kezdeményezőket erőfeszítését. Megjelenés után azonnal szétküldjük a mutatószámot mindenkinek, aki azért hozzánk fordul. A „Deres“-nek szóló minden levél, pénzküldemény, cikk, előfizetés és rajz *Haller* István szerkesztő címére küldendő Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. Örömmel vesszünk a közönség köréből minden ötletet és beküldött cikket, sőt rajzokat is.

Siketnémák felvétele.

A siketnémák Pozsony városi intézetének igazgatósága a siketnémák gyermekek szüleinek figyelmébe ajánlja, hogy amennyiben gyermeküket a jövő tanévre az intézetbe felvételni óhajtják, a felvételért már most folyamodjanak. Csak a május hó végeig beérkező kérvények fognak tárgyalatni. Felvételnek nemre és felekezetre való különbség nélkül 7—10 éves siketnémák. Szegények ingyen ellátást nyernek. Felvételi tájékoztatót és a kérvényhez nyomtatvány űrlapot az érdeklődőknek díjtalanul küld az intézet igazgatósága. (Pozsony, primáspalota.)

„Magyar Kertváros Egyesület“

van alakulóban Budapesten, melynek — a *Műszaki Világ* híradása szerint — az lesz a célja, hogy mezőgazdasági haszonértékben beszerzett területeken *kertvárosokat* létesítsen, amelyek mindegyikének $\frac{1}{6}$ -od része épület, $\frac{5}{6}$ -od része pedig a mezőgazdaság és kertészet céljaira szolgál. Egy-egy kertvárosban legfeljebb 30 000 lakos található helyet és mihelyt egy kertváros a túlnépesedéshez közeledik, megfelelő távolságban nyomban új kertváros létesítését kezdeményezik. A telkek értékelése a városi lakó közönség közös javára esik. A kertváros területének ideális formája a kör. A középpontban pompás kert, körülötte igazgatási és kulturális épületek (városház, templom, muzeum, színház, könyvtár iskolák.) A következő körgyűrűben park, üveg gallériával, üzletekkel, bazárokkal. Mellette három övben villák, jobb és olcsóbb lakóházak. Újból körkertes, kör-sátorna, körvasút és kisebb ühelyek következnek, majd — temetőket, nagyobb bérházakat elhagyva — már a mezőgazdasági és kertészeti üzemek területére lépünk. Egész irodalom keletkezett a kertvárosok eszméje körül. Németországban régen megalakult a „Gartengesellschaft“, Angliában pedig már gyakorlatilag kezdik az eszmét megvalósítani. Nálunk Dr. *Wildner* Ödön építész tartott az ügyről előadást a Magyar Építőművészek Szövetségében, a hol is az ügy további megvitatását folytatni fogják, minek eredményeképpen minden valószínűség szerint meg fog születni a „Magyar Kertvárosok Egyesülete“.

Gépbemutató Érsekujvárott.

A Nyitrai Gazdasági Egyesület által folyó év május hó 5. és 6. napján Érsekujvárott rendezendő lóvásár alkalmával több gazdasági géppel egyetemben az Ásványi-féle *kukuricaszárteplő gép* lesz működésben bemutatva. Ha a tengeri szár nincs felaprózva, úgy etetés közben ennek 60% elvész. Az Ásványi-féle *tengeriszárteplő gép* a tengeri szárát foszlányokra tépi! Így az igen könnyen elvermelhető és mint takarmány minden akadály nélkül feleltethető.

Megbízható fővárosi katolikus ügyvéd.

Sokszor fordulnak hozzánk azzal a kéréssel, hogy ajánljunk nekik egy megbízható katolikus ügyvédet. Most felhívjuk a közönség figyelmét dr. *Lakatos* Géza ügyvédi irodájára (Budapest, VIII., Mária utca 11.), ahol minden

ügyfél a legjutányosabban és legszolidabban megtalálhatja a maga jogi képviseletét. A szegény vidéki népek sokszor akad pörös dolga budapesti cégekkel. Ilyen esetekben a nép hivatott vezetői legjobban teszik, ha fentnevezett ügyvédhez küldik a bajba került embereket. Dr. *Lakatos* Géza teljes mértékben kiérdemelte a katolikus társadalom bizalmát s mint olyan férfiú, aki a praktikus katolikus élet terén fardhatatlanul és önzetlennel dolgozik évek óta, megérdemli, hogy hathatós támogatásban részesítsük, vagyis melegen ajánljuk mindenkinek.

Piaci árak. 1907. évi április hó 24-én. (100 kilogrammonként koronákban) Buza 15.80 16.40, rozs 13.50—13.80, árpa 14—15,—, zab 15.40,—15.50, tengeri 12.50—12.80. — Látható gabonakészletek: Buza 2000 q. rozs 500 q. árpa 300 q. zab 300 q.

Megjelent! Zarándokút a Szentföldre. Irta dr. *Franciscy* Lajos. Külön lenyomat a Nyitrai megyei Szemleből. A 14 nyomtatott ívre terjedő izlésesen kiállított könyv ára bérmentes megküldéssel 2 korona. Megrendelhető *Nyitrán, Huszár* István könyvkereskedésében.

Belga és francia tőke Magyarországon. A „Belga és Francia Pénzcsoport“, mely tudvalevőleg Belgium és Franciaország legnagyobb pénzintézeteinek szindikátusából áll, a magy. szent korona országainak területén való elhelyezésére 100 millió arany frtot engedélyezett. Európa ezen leghatalmasabb Pénzcsoportja e készpénztőke folyósításával Budapest legtekintélyesebb bankárját a Róth Bankházat bízta meg. Felhívjuk a T. olvasó közönség figyelmét a fővárosi eme legnagyobb Bankházának lapunk mai számában közzétett hirdményére. 67.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a *Ferencz József keserűvíz* valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjük határozottan *Ferencz József keserűvizet*. 74.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitünő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaillatot? S ha e kedves és gyöngéd illatú szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcot finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcok is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árértékű külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője *Szabó Béla* pipere-szappangyáros, Miskolcon. Kapható *Nyitrán, Kubányi* István drogériájában.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

biztos hatású és enyhe hashajtószers.

Hirdetmény.**100.000.000**

arany forint belga és francia készpénz tőkét folyósított Magyarországon területére hazánk legelőkelőbb bankháza!!!

Róth bankház Budapest

Bank-központunk:

Magy. kir. Opera-Bazár.

Folyósítunk:

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre 3%, 3 $\frac{1}{2}$ %, 4 $\frac{1}{2}$ %-os kamattal készpénzben.**Jelzálog-kölcsönöket** II-od és III-ad helyi betétlázasra 5—15 évre 5%, esetleg 5 $\frac{1}{2}$ %-al.**Személy és tárca váltóhitelt** iparosok és kereskedők részére, valamint minden hitelképes egyénnek 2 $\frac{1}{2}$ —10 évi időtartamra.**Tisztviselői kölcsönöket** állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és kaltonatiszteknek fizetési előjegyzésre kezes és életbiztosítás nélkül. Ugyanezeknek nyugdíjaira is.Értékpapírokra, vidéki pénzintézetek és vállalatok részvényeire értékük 95%-áig kölcsönt nyújtunk az *Osztrák Magyar-Bank* kamatlába mellett, értékpapírok lombardiro-

zására saját tőkénkiből rezervált több száz-ezer korona erejéig.

Konvertálunk bármely belföldi pénzintézet által nyújtott jelzálogos-törlesztéses, személy- és váltó-kölcsönt.

Mindennemű bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon vesszünk és eladunk. Megbízásokat a budapesti és külföldi tőzsdéken lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk, minden-kori föltétlen eredménnyel.

Pénzügyi szakba vágó minden reális ügyletet a legnagyobb pénzcsoportoknál levő összeköttetéseinknél fogva legelőnyösebben be-nyújtjuk le.

Díjtalanul nyújtunk bárkinek szakszerű felvilágosítást.

Bankházunk képviseletére megbízható egyéneket felvesszünk. (Válaszbélyeg mindenkor mellékelendő.) 38. 8—52.

Bank-helyiségeink Budapesten:

VI. Ó-utca 15. sz. és Lázár-u. 16. sz. a. vannak.**Irodalom.**

Boldogország. Erdősi Károlynak, a Szent-István-Társulat igazgatójának ily című szociális drámája most jelent meg könyvalakban, hogy hozzáférhetővé váljék azoknak a keresztény és hazafias egyesületeknek, melyeknek műkedvelő gárdája bizonyára egytől egyig nagy okulással fogja színpadán előadni. A színdarab tárgya oly aktuális, melyhez hasonló eddig drámának feldolgozva még a külföldi irodalom termékei között sincsen. A szociáldemokraták által oly kívánatosnak és káprázatosnak festett jövő társadalom képét mutatja be, ahol nem ismernek vallást, hazát, családot és osztály különbséget, s a teljes egyenlőség és kollektívizmus hivatott az új aranykort, a „Boldogország“-ot megteremteni. De ez a boldog ország csak a teoriában áll meg. A valóság annál sivárabb, annál kiábrándítóbb, a munkásosztály pedig még elégedetlenebb, mint azelőtt. És a társadalom megtevelődésének ebben a nagy sötétjében csak egy van, a mi világit és melegít: a hit, mely elnyomva bár, mint a katakombák imádsága, de annál meggyőzőbben hirdeti az igazi új társadalmat: a Krisztus szeretetén alapuló, egymást megterő emberek társulását. Ennek a tisztult alapszövegnek a színes, drámai formát Erdősi *Boldogországa* s meséje megvalósításában oly szerencsés, hogy soha a tendencia szürke hangoztatásával, de mindig a reális élet megdöbbentő erejével hat. A hol előadják, nem csak épülni, de gyönyörködni is fognak rajta mindenütt, s a darab irodalmi kiválósága dacára a műkedvelőkre még sem hárul nehéz feladat, mert könnyen elő tudja adni a legénytelenebb vidéki gárda is. A színdarab egyes példányainak ára 2 korona, 10 példányé az előadói joggal együtt 15 korona. Megrendelhető a bizományosnál, a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (Budapest, IV. Kecskeméti-utca 2. szám.)

Katonai tanintézetek fölvételi

szabályai. Eppen jókor jelenik meg ez a hasznos könyvecske mindazok számára, a kik fiaikat valamely katonai tanintézetben akarják elhelyezni. Tartalma: Mil. Akademién. — Mil.-Realschulen. — K. u. k. Kadettenschulen. — Marine-Akademie. — Seespirantenschule. — Ludovica-Akademia. — Honvéd-Hadapródiskolák. — Honvéd főreáliskolák. — Kiadta *Benkő* Gyula Grill-féle udvari könyvkereskedése, Budapest. Ára 1.60 K.

Telefon.

Cz. E. Felső-Szűcs. Szívesen közöljük a kimutatást, de tessék azt hírlapi közlésre alkalmassá tenni. Vagyis tessék kimutatni, mennyi gyűlt be eddig, hogy ehez az összeghez az új gyűjtés eredményét hozzáadva, a közönség folyton az egész gyűjtésről tájékozva legyen és azt ellenőrizhesse.

N. N. Tornóc. A névtelenül küldött összeget az elfeledett szoborra adtuk.

1306/907. tkvi szám.

Hirdetmény.

Dubnicza község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29., az 1889. évi 38. és 1891. évi 16. t-cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t-cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé, 1) hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján, ide érteve e §-oknak az 1889. XXXVI. t.-c. 5.

és 6. §-ában és az 1891. XVI. t.-c. 15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-c. 15. §-a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutatták, — e végből törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis **1907. évi október hó 29. napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2) hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ainak esetében, ide értve az utóbbi szakaszban az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1907. évi október hó 29. napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3) hogy mindazok, akik a telekkönyvi átalakítás tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, kik az 1) és 2) pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-c. szerinti eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeiket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1907. évi október hó 29. napjáig** bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulása után az átalakításkor közbejött éves bevezetésből származó bármennyi igényeiket, harmadik jóhiszemű személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelemztetnek azokat a feleket, kik a hiteltestület bizottságnak eredeti okiratokat adták át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Privigyén, a kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság 1907. április hó.

(P. H.)

Tivadar,
kir. járásbíró.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas ásványvíz** erre a legbiztosabb óvószert.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olesó savanyúvíz; dús szénvartartalmánál fogva nemcsak biztos óvószert fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógsóknál fogva kitűnő szerepet játszik a legkülönbözőbb **gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta** bebizonyosodott, hogy még **ragályos betegségek**től is, mint typhus, cholera, megkíméltettek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai **Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva.** Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másféltérsnél nagyobb üvegekben minden **kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.**

Főraktár: Aitner Ferenc urnál Nyitra.

Főraktár: Aitner Ferenc urnál Nyitra.

Verebély Géza uri és női divat áruháza, Nyitra

a Tulipánszövetség — Magyar Védő-Egyesület tagja.

II. Vármegye-u.

Legújabb női kosztüm és bluzkelme különlegességek. Tavaszai uri kalapok, nyakkendők nagy választékban! Valódi Linoleum szőnyegek! Csipke- és posztó-függönyök, asztal- és ágy-terítők. Gyapju szőnyegek és pokrócok. — Mindazon honi gyártmányu cikkeket, melyek áruházam szakmájához tartoznak állandóan raktáron tartok, a miről a Tulipánszövetség — Magyar Védő-Egyesület hiteles másolatban közreadott okmánya is tanuskodik. — Pártoljuk a honi ipart és magyar kereskedelmet ne csak szóval, de tettel!

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

A „Felvidéki parcellázó és gazdasági bank“ részvénytársaság NYITRA székhellyel.

Vásárol saját számlájára ingatlanokat parcellázás és egészbeni tovább eladás céljából. Elfogad megbízásokat parcellázások keresztülvételére haszonrészesezés, vagy meghatározott összeg fejében. Közvetít birtokeladásokat és vételeket. Vásárol erdőterületeket kihasználásra, vagy bármily nemű épület-, mű- és tüzfűt. Elvállal haszonbérleteket albérleti joggal, e nélkül pedig azok megbízható közvetítését eszközli. Felvállal gőzeke-szántásokat ott, ahol 2000 magyar holdnyi érdekeltség biztosítható. Kedvező feltételek mellett közvetít minden rendű gazdasági szükségleteket. — Ügynöki közbenjárást esetenkénti megállapodás szerint díjazunk.

Részletes felvilágosításokkal készségesen szolgál a bank igazgatósága NYITRÁN.

Nyitrai Népbank zálogkölcsön-osztálya.

Zálog-árverés

1907. május hó 14-én.

Mindazon ékszerek és zálogtárgyak, melyek 1907-ik évi február hó végeig ki nem váltattak vagy át nem irattak, **folyó évi május hó 14-én** a Nyitrai Népbank termében délután 3—5 óráig tartandó nyilvános árverésen eladni fognak.

Hogy az árverés napján minden zavar-nak eleje vétessék, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitrán, 1907. április hó 15-én.

Az igazgatóság.

Chamott téglák és chamott liszt gyá-rak és szeszfőzdek számára.

Alulírott a t. e. gazdaközönség, ipar és építkezési vállalkozók, lakatosok, kovácsok, kerék- és kocsigyártók, kocsifényező, bogárnok, kádárok, festők, háztulajdonosok és magánzók figyelmét felhívja a **Nyitrán** évek óta fennálló s jól berendezett

nagy vas-, festék- és olaj-árú valamint
mindennemű építési anyagok kereskedésére.

Répavillák, trágyavillák, vakarók, ekevas-árú, rúdvas, tengelyek, ökörpatkók, minden-féle vasárú, vasalások, fedőlemez, kátrány, cement, gipsz, izolier-lemez, szárító fali asfalt, stukatornád, angol kocsí-lakk, Weihrauch-féle padló-lakk, olaj-, por- és kocsí-festékek különféle színekben, Cylinder- és gép-olaj, vaselin, patkózsír, Carbolineum és minden egyéb háziékek nagy mennyiségben raktáron tartatik. —

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Tessék a
címré
figyelni!

Tisztelettel

Linkenberg József

vas-, festék-, olaj- és építkezési
anyagok kereskedése

Nyitrán, Párutca 22. szám.

16. 13—13.

LOKOMOBILOK, GŐZCSEPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

54. 6—15.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kálintot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

RÉZGÁLICZOT (98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.